

Несвіта А. С.

студент 3-го курсу Інституту прокуратури та слідства
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПОРЯДОК ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Сьогодні в Україні важливу роль у забезпеченні реалізації, захисту та охорони прав і свобод людини й громадянина відведено праву особи на правову допомогу, закріпленому в ст. 59 Конституції України. Це право є одним із конституційних, невід'ємних прав людини та обумовлює необхідність існування й ефективного функціонування такого інституту, як адвокатура, а також потребує, щоб адвокати постійно й безперервно вдосконалювали знання, вміння й навички та підвищували кваліфікацію. Відповідно до п. 4 ч. 1 ст. 21 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» адвокат під час здійснення адвокатської діяльності зобов'язаний підвищувати свій професійний рівень (кваліфікацію). Підвищення кваліфікації є важливим професійним обов'язком адвокатів, дотримання якого має забезпечувати безперервне поглиблення, розширення й оновлення ними своїх професійних знань, вмінь і навичок, здобуття нової спеціалізації або кваліфікації в певній галузі права чи сфері діяльності на основі раніше здобутої освіти й практичного досвіду, забезпечувати адвокатів достатньою інформацією про зміни в чинному законодавстві та практиці його застосування.

Загальна організація процесу підвищення кваліфікації адвокатів в Україні здійснюється Національною асоціацією адвокатів України, Радою адвокатів України та реалізується НААУ, радами адвокатів регіону, ВКДКА, кваліфікаційно-дисциплінарними комісіями адвокатури.

Відповідно до п. 10 Порядку підвищення кваліфікації адвокатів України, затвердженого рішенням Ради адвокатів України від 16 лютого 2013 р. № 85 передбачено види підвищення кваліфікації адвокатів, а саме: навчання за професійними програмами підвищення кваліфікації адвокатів у вищих навчальних закладах III та IV рівня акредитації, які мають відповідні ліцензії Міністерства освіти і науки України, а також сертифікат про акредитацію цих програм виданий Експертною радою з питань акредитації та сертифікації НААУ; участь у міжнародних, всеукраїнських та регіональних наукових, науково-практичних та науково-методологічних конференціях, семінарах, круглих столах, тренінгах, програмах тощо, які організуються та проводяться за участі чи погодження НААУ, Експертної ради з питань акредитації та сертифікації НААУ, Ради адвокатів України, рад адвокатів регіону, Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури в Україні та за кордоном; та інші види передбачені цим Порядком.

Законодавством встановлюється період оцінювання тривалістю в три роки. За основу оцінювання підвищення кваліфікації адвокатів береться система залікових балів. Протягом періоду оцінювання адвокат має отримати не менше 30 залікових балів, при цьому не менше 10 залікових балів кожного року. Якщо протягом року адвокат отримав більше ніж 10 залікових балів, то їх надлишок може бути перенесено до наступного періоду оцінювання в кількості, що не перевищує 10 балів. Але адвокат має отримати не менше ніж 6 залікових балів за навчання з питань етики й стандартів професійної діяльності протягом трирічного періоду оцінювання.

На перший погляд сам інститут підвищення кваліфікації адвокатів та його правове регулювання здається майже ідеальним, проте, адвокатська

спільнота неоднозначно сприйняла появу Порядку підвищення кваліфікації адвокатів України, що пов'язано насамперед із недоліками правового регулювання цього питання. Проаналізувавши аргументи «за» і «проти», наданих адвокатами, ми маємо можливість з'ясувати причини негативного ставлення до інституту підвищення кваліфікації, а саме:

- по-перше, деякі адвокати вважають, що саме їх щоденна практика є найефективнішим підвищенням кваліфікації, що Порядок підвищення кваліфікації адвокатів України не врахував справжню роботу адвоката як постійне підвищення своєї професійної майстерності й кваліфікації. Набагато ефективнішою вони вважають підготовку адвоката до судової справи, яка іноді займає тижні з опрацюванням великої кількості нормативно-правових актів, наукової літератури та численними консультаціями з колегами;
- по-друге, адвокати звертають увагу на значні витрати часу на заходи щодо підвищення кваліфікації. Для більшості з них виділити навіть небагато часу для підвищення своєї кваліфікації стало проблемою;
- по-третє, адвокати відзначають збільшення фінансового навантаження після впровадження системи підвищення кваліфікації;
- по-четверте, побоювання адвокатів, що органи адвокатського самоврядування не зможуть належним чином організувати процедуру підвищення кваліфікації адвокатів.

Отже, дослідивши проблеми правового регулювання інституту підвищення кваліфікації адвокатів України, можна констатувати, що для надання особам правової допомоги на належному рівні цей інститут має ефективно функціонувати, а правове регулювання системи підвищення кваліфікації адвокатів України потребує суттєвого доопрацювання. Один із таких кроків було здійснено Радою адвокатів України Київської області 6 червня 2014 року коли вона оголосила про започаткування нової форми підвищення кваліфікації адвоката — регулярне проведення 1–2 рази на місяць практичних тренінгів, майстер класів, семінарів. Ініціаторами такої ідеї разом з головою Ради Петром Бойко стали члени Ради Регіна Гусейнова-Чекурда та Олег Чернобай. До проведення заходів відразу ж було запропоновано долучати провідних адвокатів та українських науковців. Обговорювалося й залучення представників державної влади, правоохоронних органів, суддів. Вибір тем семінарів спочатку покладалася на членів Ради адвокатів Київської області, однак згодом всі адвокати отримали змогу пропонувати власні теми для майбутніх семінарів.